

MAI 1939

TÖÖLISTEATER

TEATRIKUNSTI AJAKIRI
III AASTAKÄIK

Nr. **5** (14)

Hind 25 senti

Sisu:

	lk.
<i>Leo Soonberg.</i> NÄITEKIRJANDUSEST JA SELLE ARVUSTUSEST	175
<i>V. Mettus.</i> AUTORID OMA NÄIDENDEIST	178
* * * MÖÖDA EUROOPA TEATREID	182
<i>A.</i> ÜHEST NOOREPÕLVE KIRJANDUSEHARRASTUSEST	189
<i>Bernhard Linde.</i> MILLISEID ÜLESANDEID ON TEOSTAMAS AUTORI-KAITSE ÜHING?	191
* * * LUGUSID NÄITSEINTE TAGANT	199
* * * KROONIKAT	204

Teatrikunsti ja kirjanduse ajakiri „*Töölisteater*“. Väljaandja: Tallinna Töölisteatri ühing. / Vastutav toimetaja: JOHANNES PÖLDROOS. / Tegevtoimetaja KARL FREIBERG. / Ilmub kuus korda aastas. Tellimishind 125 senti aastas, üksiknumber 25 senti. / Toimetuse ja tallituse aadr.: Tallinn, Sakala 6, telefon 312-00. / Toimetaja kõnetunnid kella 10–12, telefon 315-33

TÖÖLISTEATER

TEATRIKUNSTI AJAKIRI

Nr. 5 (14)

Mai 1939

M. S. S. 210

S/5835

Leo Soonberg

Näitekirjandusest ja selle arvustusest

Leo Kalmet kirjutab „Teater“ nr. 3-das artikli „Teatri ja publiku suhetest ja järelkasvust“. Muu seas leiab ta, et viimase kümne aasta jooksul on teatri külastajate arv kõvasti kasvanud. Nimelt on 1927/28. a. eesti teatrites olnud 230.000 vaatlejat ja 1937/38. a. 669.000 vaatlejat. Niisiis on publiku juurekasv kümne aasta jooksul tõusnud ligemale 240% võrra. See teeb siis nii keskelt läbi võttes oma 24% aastas. (Kas see ei kuulu juba liiakasuvõtmise alla?) Kuna meil pole põhjusi tuntud teatritegelase sõnades kahelda, siis võime tunnistada, et praegu meil teatrikriisi ei ole. Vähimalt ei või teatrid publiku vähesuse üle kaevata. Ja ega meil neid arvulisi andmeid väga tarvis olegi. Iga teatrikülastaja, kes kümme aastat Tallinna teatrite alalise publiku hulka kuulunud, märkab isegi, et viimaseil aastail on teatrid ikka ohtrat külastamist leidnud.

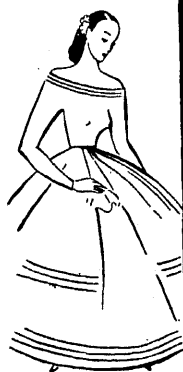
Nii et teatreil poleks õigupoolest põhjust nurisemiseks. Samuti peaks ka publik rahul olema — sest ega teda ju keegi vägisi teatrisse minema sunni, ta käib seal enda lõbu pärast! Kuid ometi kuuldub häáli, et meie teatrielus pole kõik korras. Nimelt on mõned meie näitekirjanikud jõudnud arvamisele, et teatrid võtvat väga vähe algupärandeid repertuaari, selle asemel toodavat aga välja igasugust välismaist kitsi ja väärtusetu komöödiid. Olen kuulnud kõneldavat juhtumist, kus üks meie näitekirjanikke ühele välismaalasele päris tõsise näoga olevat seletanud, et eesti teatrid kukutavat algupärandi meelega läbi. Oletagem, et see on vaid anekdoot, kuid tema kohta sobib too itaallaste ütlus: *se non è vero, è ben trovato!* Sest oleme võinud jälgida, kuidas viletsavõitu algupärandi ebaõnnestumise puhul mõnelt poolt kõik süü teatri kaela püütakse veeretada, otsegu oleks teater ise tüki meelega läbi kukutanud.

Kui kuulata etteheiteid meie teatrite quasivaenluse kohta algupärandite suhtes, siis võib kahtlus tekkida, et võib-olla meil tõesti hinnatakse liig palju välismaist. Aga jälgides teatrite repertuaari see kahtlus kaob otsekohe. Näeme, et paljudes teatris on olnud mõnel hooajal algupärandite protsent tõlketoste omast kõrgem. Ja see pole enam põrmugi normaalne nähtus. Kui lähtume sellest seisukohast, et teater peaks oma repertuaari valima teose kunstilist väärtust hinnates, siis võiks meie oludes normaalne olla, kui algupärandeid oleks repertuaaris vaid 20—25%. Isegi siis oleks meie algupärasele näitekirjandusele küpsusetunnistus cum laude hinnanguga antud. Ei jõua ju vana kirjandusekultuuriga maadki oma teatreid kõrgema algupärandite protsendiga rahuldada, mis siis veel meist rääkida, sest meil puuduvad mineviku varad algupärase teatrikirjanduse alal.

1937/38. a. teatrihooajal on eesti kutselisis teatreis antud kokku 141 lavastust, kusjuures tõlkeid on 80 ja algupärandeid 61. Tõlgete ülekaalu aitavad suurendada ooperite, operettide ja tantsuetenduste lavastused, nüüsiis oleks sõnalavastuse alal algupärandite ja tõlgete arv võrdne. Ja kui veel võtta nii, et „klassikaline“ repertuaar on kõigi rahvaste ühine vara, siis me ei saagi vanu auvääraseid Shakespeare'i, Molière'i jne. hästi tõlke (kuigi nad tegelikult seda on) rubriigi alla viia, vaid peaksime nad kõnesolevas käsimuses „erapooletuks“ kuulutama ja nii saaksime juba algupärandeile meie teatrite repertuaaris ilmse ülekaalu. Seda silmas pidades, ei tohiks põrmugi nuriseda, et meie oma näitekirjandus on vaeselapse ossa jäetud. Kuid peale kutseliste ja poolkutseliste teatrite on meil maal palju asjaarmastajate näitetruppe, kes tarvitavad peamiselt algupärandist näitekirjandust, nii et lõppkokkuvõte tuleb täieliselt algupärandite kasuks.

Aga ometi leiavad meie näitekirjanikud, et neile tehakse tulist ülekohtu. Oma sõnavõttudes on nad teinud etteheiteid arvustusele, et see tarvitavat liig karmi mõõdupuud nende teoste hindamisel ja seadvat meie näitekirjandusele ebaõiglaselt kõrged nõuded. Arvustajad olevat märksa heatahtlikumad romaanide, novellide ja luuletuste hindamisel. Too viimane väide paistab küll tõtt sisaldavat, sest kui loed ajakirjust ja ajalehist arvustusi ilmunud raamatute kohta, siis jääb tõesti mulje, et meil ilmub aina häid asju. Aga viga pole selles, et meie nõuded oleksid näitekirjanduse suhtes liig kõrged, vaid selles, et romaane ja luuletuste suhtes oleme peagu kuritegeliselt heasoovlikud. Näib nii, et igal kirjandusearvustajal on omad lemmikkirjanikud, kelle teoseid ta siis ülistab ning need arvustajad on omavahel sõlminud „mittekallaletungi lepingu“, mis põhjal on välditud mõtete lahkuminekul mõne teose suhtes.

Niisugune süsteem on mugav kirjanikule ja ka arvustajale, kuid publiku jätab ta arusaamatusse. Lugeja leiab mõne teose juures ilmseid puudusi, kuid arvustaja küdab. „Noh hea,“ mõtleb lugeja „maitset on erinevad — ajame läbi.“ Nüüd loeb ta teise teose, ning see on tema meelest hea. Lugeses

Ⓜ

Ligi
100 aastat
püsib alati
moodsaimana
Singeri
õmblus-
masin

OMBLUS
SINGER
MASINAD

Stseen František Langeri näidendist „Nr. 72“

arvustust leiab ta sellegi ülistatud olevat. „Kuidas see siis nüüd on?“ arutab lugeja. „Esimene teos oli räbal — arvustaja kiitis, teine teos oli hea — arvustaja jälle kiitis! Tähendab siin pole tegu maitsega. Kas olen mina nii tobe, et ma kirjanduse väärtusest mõhkugi ei taipa, või on arvustajaga midagi korrast ära!“ Niisuguse arutluse tulemus on enamail juhtumeil see, et kaotatakse usaldus arvustuse ja arvustaja vastu, sest meie eestlased oleme rahvas, kes alaväärtuse tunde all ei kannata ja seepärast ennast tobedaks ei taha tunnistada.

Nagu näha pole niisugusest arvustusest kasu ei lugejal ega arvustajal, sest esimene peab omad võitlused üksinda lõpuni võitlema, kuna teine kaotab prestiiži rahva silmis. Pisut kasu on sellest ajast küll aga kirjanikul, sest rahvaraamatukogude juhatajad ostavad kogudesse uudisteoseid väga tihti toetudes arvustusele ja nii on raamatul pisut minekut. Ometi ei saa seda süsteemi näitekirjanikule soovitada, sest näidendeid palju ei osteta, neid mängitakse. Ja kui tükk teatris ei lähe, siis pole ka kirjanikul sissetulekut. Seepärast ei maksaks näitekirjanikel nii väga nõudagi, et viidagu näidendite arvustamine muu kirjanduse arvustuse alusele.

MEESRÄTSEPA - ÄRI

ROOSIKRANTSI 16-2
KONETRAAT 475-73

Laos alati
suures valikus

kodumaa ja inglise riidet
Riigiteenijaile tärelmaks võimaldatud

Paul Liivak
Tallinn

BIRK'i

värvimisetööstus

apretuur, dekatuur

keemiline puhastus

Tallinn, Maakri 23. Tel. 307-07
Raekoja pl. 13. " 429-28

P a r i m t ö ö
Möödukad hinnad

V. Mettus

Autorid oma näidendeist

Kui läheneb algupärandi esietendus, siis meilgi autor muutub harilikust veidi kahvatumaks ja rahutumaks. Sest kuigi ta, oletame, on viibinud oma vaimulapse kallal tehtavil viimaseil harjutusil ja on olnud rahul näitejuhi tööga, ta ei või kunagi ette teada, kuidas tema arvates õnnestunud teosesse õnnestunudki ettekande puhul suhtuvad publik ja arvustus. On mehi, kes selles ärevuses ei julgegi minna oma näidendi esietendusele. Nende hulka kuulub isegi Mussolini: „Saja päeva“ premjääri ajal ta närvisenud oma kodus ja lasknud endale pärast iga vaatust telefoni teel teatada, kuidas vaatajaskond selle oli vastu võtnud. Alles pärast viimast vaheaega Mussolini sõitis teatri, et seal pärast eesriide viimsekordset kokkulangemist vastu võtta publiku aplausi.

Et end esietenduse ajal tunda veidigi kindlamana publiku (ja osalt muidugi ka arvustuse) suhtes, selleks nii mõnigi autor armastab oma peatselt lavale tuleva näidendi kohta mõni päev enne premjääri anda seletust oma teose kohta, mille kaudu ta laiemaid hulki tutvustab selle kohta, mida ta oma uudisnäidendis on tahtnud „õelda“ või mida temaga „saavutada“.

Seda võib teha mitmet moodi. Kõige harilikum on see, et autor mõnel eelpea- või päris-peaproovil — milledel arvustajad harilikult ei viibi — annab oma seletusi ajalehtede poolt kohale komandeeritud toimetuse liikmeile või reportereile. Need seletused on enamalt jaolt väga tõsised, sügavad ja maailmavaate-küsimusisse süvenevad. Veidi kergemat laadi on säärase informatsiooni andmine siis, kui see tuleb naisautori suust taasi kohvi juures — likööriga või ilma. Seda nimetatakse siis „pressi- ehk ajakirjandusekohviks“. Sääraseid „kohvisid“ ei ole meil Eestis kuigi palju korraldatud.

Mõni autor ei anna suusõnal mingeid seletusi, vaid kirjutab oma rambivalgust ootavast teosest kas mõnes ajalehes või teatri kavavihikus — mõnikord niihästi esimeses kui ka teises, nähtavasti selleks, et asi oleks kindlam. Juhtub sedagi, et autor ise jääb tagaplaanile, ainult inspireerides teatri dramaturgi või oma näidendi lavastajat, kes siis — kas oma nimega või ilma sellela — paneb oma poolt kirja autori mõtted, seisukohavõtnud ja lootused.

Veel üks võimalus: autor ajab oma näidendi kohta ajalehe veergudel juttu kas endale väga lähedalseisja isiku, oma teisiku ehk iseendaga — näit. Hugo Raudsepp Milli Mallikaga. See iseendaga korraldatav

Juhan Kunder. „KROONU ONU“

Lavastus: Priit Põldroos

Lavapildid: Herbert Tamm

Abram (J. Romot), Jõepera Madis (R. Bauman)

intervjuu ei tarvitse aset leida tingimata enne esietendust. Lubatud ja tarvitavad on muidugi kõik nimetatud meetodid — peasi, et nad oleksid huvitavad, võimaluse korral vaimukad ja parimal juhul humoorikadki, nagu seda oskavad olla näit. iseäranis ameeriklasist autorid — ja kaugeltki mitte ainult kergesisuliste näidendite puhul. Kõige kaugemale läheb igas suhtes küll meilgi väga hästi tuntud iiri päritoluga inglise kirjanik, vana-härra George Bernard Shaw, kes on kuulus oma pikkade, põhjalike, vaimukate ja mõnikord ka humoorikate „sissejuhatuste“ poolest, mida ta ettevaatusest lasab ilmuda ühes — tahaksin peagu öelda: nende juure kuuluvate — asjaomaste näidenditega.

Nüüd aga lubatagu mulle anda näide selle kohta, kuidas ameerika autorid väga sageli kirjutavad omaendi lavateoseist ja oma tööst nende kallal. Annan — teatavate kärbetega — sõna James M. Cain'ile. Ta jutustab meile oma teose „Kirjakandja helistab ikka kaks korda“ kohta järgmiselt:

„Kuna hoolimata igasugusest teooriast on hea idee kirjutada häid etteasteid, siis hakkasimegi seda tegema. Kirjutasime kahe nädala jooksul iga päeva kohta ühe stseeni, pärast aga, kui sattusime hoogu, ühe etteaste iga päeva, teise iga öö kohta. Mis me lõpuks andsime näitlejate kätte, see pani mind lihtsalt värisema. Kõik oli nagu kokku klopsitud hansaplata, nõõri, traadi, liimi ja närimiskummi abil. See, mis pidi olema jõuline torpedo, tundus nüüd ringieksleva miinina. Meie parimaks lootuseks oli see, et esietendusel eesriie ikka kuidagi ette tuleb, ja et me pärast võiksime parandada üht või teist — aga mida nimelt, sellest mul küll aimu ei olnud.

Tuli esiettekande otsustav tund Philadelphia. Kaks esimest etteastet läksid hästi — publik näis olevat huvitatud ja näitlejad hakkasid vedu võtma. Oma tüki mulle armsaima etteaste ajaks ma toetusin seljaga vastu toolikorju, et veidi puhata senisest närvidepingutusest, sest nüüd pidi kõik hästi minema. Meespeaosaline tegi oma asja korralikult, naispeaosaline veelgi paremini kui kunagi harjutusil — aga publikule stseen ei näinud sugugi meeldivat ja ta muutus rahutuks.

Kui ma ütlen, et sattusin paanikasse, siis väljendan end väga pehmelt. Kui see etteaste ei meeldi, mis siis peaks meeldima? Olin lihtsalt surmani kohkunud.

ELEGANTNE DAAM JA HÄRRA
VALIB OMA RIIETUSE

VALMISRIIETE ÄRIST

K/m. „EMPE“

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE

VIRU 22

Pool näidendit oli läbi ja ikka veel olime publikuga vaenujalal. Ja kõige halvemad etteasted olid alles ees!

Algas tüki teine pool, ja viimaks jõudsime selle etteasteni, mida me kõik kartsime kõige enam. Mul kuivas keel suulae külge kinni... Ja mis sündis? Äkki tundsim, et just see stseen meeldib vaatajaile. Alguses nad naeratasid, siis nad naersid ja viimaks nad plaksutasid üksmeelselt — etteastele, mille kohta ma kindlasti teadsin, et see meid läbi kukutab! Ümber tegema aga pidime just selle stseeni, mis minu teada oli parim!

Nüüd aga vaatleme veidi ühe hiinlasest autori ja selle näidendi saatust, millest kirjanik ise jutustab toreda huumoriga. See on dr. S. I. Hsiung, ta näidend aga on „Daam Kallisjõgi“ („Lady Precious Stream“), mis Londonis läks suurima menuga enam kui aasta jooksul. Aga kui asi oli niikaugel, et tükk pääsis lavale, ja ka pärast seda, tuli dr. Hsiungil nii mõndagi läbi elada. Muide, „Daam Kallisjõgi“ ei ole täiel määral alapärane, vaid pigemini ehthiina lavateose tõlge.

Hsiung sõitis Hiinast Londoni ja kirjutas seal ingliskeelse „Daam Kallisjõe“. Siis ta läks näidendit teatreile pakkuma. Õnnetuseks ei olnud tal aga nii pikka habet nagu Bernard Shaw'l, vaid väga sile lõug ja nüisama noor nägu. Sileda lõuaga näitekirjanikul ei ole aga Londonis Hsiungi arvates kuigi palju peale hakata — vähemalt alguses.

Nüüsiis — Hsiung asus oma „Daami“ pakkuma. Need teatrimehed, kes tutvusid autoriga, ei tahtnud tükki lugeda, need aga, kes olid lugenud tükki, ei tahtnud autoriga tutvuda. Suuris äriteatreis öeldi talle viisakalt: „Teie näidend on suurepärase — pakkuge teda mujale!“, väikesis kunstiteatreis öeldi talle ebaviisakalt: „Teie näidend ei kõlba kuhugi — käige põrgu!“

Ükski neist härradest, kellele Hsiung pakkus „Kallisjõe“, ei tahtnud uskuda, et see on ehthiina tükk, kuna seda pakkus hiinlane. Kui Hsiungi tutvustati ja oli juttu ta tööst hiina lavadel, oli esimeseks küsimuseks ikka: „Noh, kui vana te olete?“ See on iseendast päris hiinapärase küsimus, ainult Hiinas jäetakse sissejuhatav „Noh“ ära...

E. HARIDUSLIIDU TEATRITARVETE LADU

TALLINN, UUS TÄN. 2, TELEFON 452-02

Näidendite laenukogu ● Parukate laenukogu ● Kostüümide laenukogu ● Jumestusvahendid ● Dekoratsioonide materjalid ● Gaasi-laternad ja -lambid ● Mitmesugused peotarbep

Stseen Juhcm Kunderi „KROONU ONUST“

Viimaks käsikiri sattus kirjastaja Methueni kätte, kes oli nähtavasti hull, sest ta andis selle kohe trükki. Hull pidi see mees olema seepärast, et Inglismaal ei lavastata ühtki näidendit, mis ei ole raamatuna ilmunud, teiselt poolt aga ei kirjastata ühtki lavateost, mida veel ei ole lavastatud — ja pealegi menuga!

Kohe pärast ilmumist said „Kallisjõe“ osaks kõige hiilgavamad arvustused. Mõned sõnavõttud olid siiski veidi omapärased. „Glasgow Evening News“ avaldas arvamust, et selle näidendi kallal on töötanud kolm või neli parimat euroopa näitekirjanikku, üks kirjanduslik ajakiri jälle arvas, et autoriks on kindlasti inglane.

Kui „Daam Kallisjõgi“ viimaks Little Theatre'is esietendati, pääsis mõne aja pärast ikki lahti kuuldus, et autoriks on jaapanlane. Teatrijuhatus päris Hsiungilt, kas tema olevat selle kuulduse autor või kas ta ei olevat näidendi autor.

Aga sama teatri juhatus oli kord palunud üht jaapani luuletajat, kes elas juba üle kahekümne aasta Londonis, esinema lühikese kõnega pärast „Kallisjõe“ ettekannet. Jaapanlane kõneles tund aega ja eemaldati siis väevoimuga lavalt. Arvatavasti sellest too kuuldus oligi tekkinud.

... aga jalanõud ostke

„Raudnahast“,

Estonia püestee 13

Mööda Euroopa teatreid

Käesolev „Töölisteatri“ number oli just ilmumisel, kui 2-kuiselt välismaareisilt jõudis Tallinnasse tagasi Töölisteatri näitejuht Andres Särev. Pärisime temalt reisimuljeid.

— Kuidas reis läks?

— Suurepäraselt. Küllastasin selle aja jooksul Varssavi, Budapesti, Viini, Pariisi, Berliini, Kaunase ja Riia teatreid ja nägin üle 50 mitmesuguse teatrietenduse.

— Varssavist hakkasite peale?

— Jah. Varssavi teatrielu on väga intensiivne ja Poola lavakunst kõrgel tasemel. Poola teater praegusel kujul omab üle 150-aastase mineviku ja ta on jõudnud selle ajaga saavutusteni, mis täie õigusega lubavad rääkida Poola teatri rahvuslikust omapärasusest. Tihe kontakt, mida Poola teatritegelased on pidanud ja praegugi peavad Lääne-Euroopa teatrikultuuridega, on aidanud Poola teatril tõusta nendega võrdsele tasemele. Poola teatritele ei ole aga võõrad ka Vene teatrikultuuri saavutused. Moskva Kunstiteatri looja K. Stanislavski pilt ripub ka praeguse Varssavi riikliku teatrikunsti instituudi õppesaali seinjal ja selle teatrigeeniuse töö ning töömeetodiga peab tutvuma Poola teatritegelaste noorpõlv, samuti nagu see hindamist leiab kogu Poola lavakunstnike pere poolt.

— Missuguseid etendusi nägite Varssavis?

— Nägin seal 7 etendust. Neist huvitavam oli Ameerika kirjaniku T. Wilder'i „Nasze Miasto“ (Meie linn), mida mängis „Teatr Narodowy“ (Rahvusteater) Poola moodsaima lavastaja Leon Schiller'i juhatusel täiesti ilma dekoratsioonideta ja ilma rekvisiitideta. Samas teatris nägin veel üht Poola vanemat komöödiat dir. Zelwerowicz'i lavastusel ja kaasmängul väga hea ansambliga. Rahvusteatri sõsarteatris „Teatr

EESTI OMAVALITSUSTE JA
ÜHISTEGELISTE ASUTUSTE
KINDLUSTUS A/S.

«OMA»

KINNISVARAD TARTUS JA VILJANDIS

TULE-, ELU- JA TEISED TAHTSAMAD KINDLUSTUSED

SELTSI JUHATUS:

TARTUS, RIIA TÄNAV 35, TELEFON 3-44

TALLINNA OSAKOND:

TALLINN, V. KARJA 9, TELEFON 437-59

J. Kunder. „KROONU ONU“

Nowy's“ nägin Inglise autori N. Coward'i tujuküllase naljamängu „Week-end'i“ esietendust, mis anti haruldaselt hea ansamblimängu ja leidliku ning tiheda režiiga.

„Teatr Polski's“ läks parajasti Poola autori H. Morstin'i väga huvitav teos Sokratese naise „Xanthippe kaitseks“ jällegi väga hea näitlejate koosseisu ja näitejuhi tiheda tööga. Samas teatris jälgisin veel Shakespeare'i „Hamlet'i“ viimaseid proove, mida juhatas (ja mängis ühtlasi nimiosa) Poola silmapaistvaimaid näitejuhte Aleksander Wegierko. „Polski“ sõsateatris „Maly's“ mängiti ikka veel väljamüüdnud majadele Anton Cwojdzinski väga läbilõõnud komöödiat „Temperamenty“. Loodud Kretschmeri teooria järele, on see tõesti väga huvitav ja tänulik lavatükk.

„Teatr Letni's“ nägin hea lavastuse ja hea näitlejate koosseisuga „Madame Sans Gêne'i“.

Väljaspool teatriühingut (mille nimetus „Towarzystwo Krzewienia Kultury Teatralnej W Polsce“ ja mis saab riigilt suuremaid toetusi) töötavaist teatreist on Varssavis sõnalavastuse alal tähtsaim „Teatr Ateneum“ ehk „Teatr Jaracza“, kus töötab Poola andekas lavakunstnik Stefan Jaracz. Jälgisin selles teatris uue lavastuse „Cyrulika“ proove ja nägin Poola autori Jerzy Szaniawski näidendi „Dziwczyną z lasu“ ettekannet naisnäitejuhi Stanisława Perzanowski lavastusel ja S. Jaraczi kaasamängimisel.

Peale teatrite külastasin Varssavi riiklikku teatriinstituuti, kus jälgisin kõige 3 õppeaasta õpilaste õppetööd. Nägin ka Poola filmitööstuses ühe uue filmi valmistamist, mis käsitab Poola söekaevurite elu.

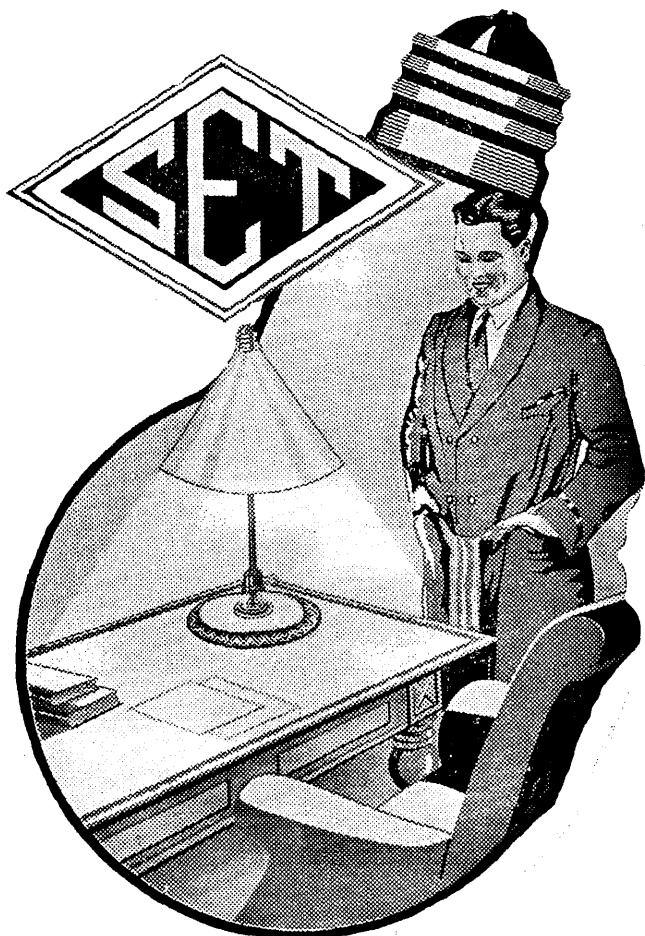
— Varssavist sõitsite Budapesti?

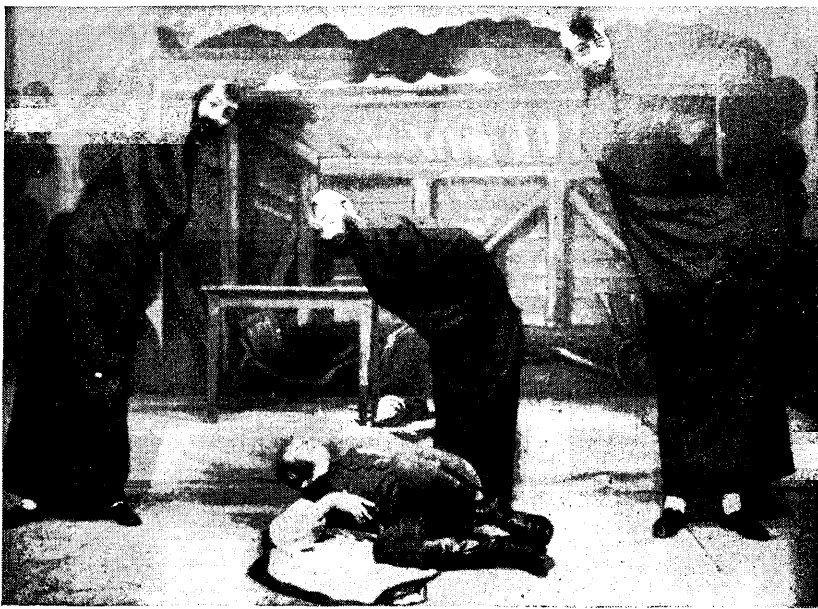
— Jah, kuid Krakovi kaudu. Varssavi teatritegelased ütlesid, et tahtes mõista Poola rahva ja riigi südant, tuleb tingimata ka Krakovis ära käia. Seepärast läksingi. Pärast Krakovi ajalooliste väärtustega tutvumist külastasin seal loomulikult ka Krakovi linnateatrit, kus parajasti mängiti juba Varssavis nähtud Cwojdzinski komöödiat „Temperamenty“. See etendus kinnitas, et ka Krakovis teatrikunst on väga kõrgel tasemel.

— Ja siis läksite Budapesti?

— Siis Budapesti. Tallinnas laitsid paljud mu Budapesti sõidu kavatsust. Ütlesid, et Budapest on operetilinn ja sinule kui sõnalavastuse-inimesele ei ole seal midagi huvitavat. Läksin siiski sinna, sest tahtsin igal juhul näha kauge hõimu teatrit. Ja hästi tegin, et läksin. Nägin Budapestis Ungari Rahvusteatri Kammerteatris Ferenc Herczeg'i viimast komöödiat „Utolsó tants“ (Viimane tants), mida see teater on mänginud juba üle 100 korra ja mis oli näitlejate mängult üks haaravaimaid teatrielamusi kogu mu reisi kestes. Komöödia lavastus on Rahvusteatri direktorilt Dr. Antal Németh'ilt, naispeaosil (ema ja tüdart korraga) mängib väga andekas näitleja Gizi Bajor. Shakespeare'i komöödia „A makrancos hölgy“ (Tujukas naine) lavastus „Rahvusteatri“ tõendas selle teatri sõnalavastuse kõrget taset, operetiparoodia „Ludas Matyi“ (Hani Mati) etendus aga näitas näitejuhi ja näitlejate vaimukust ning leidlikkust.

„Vigszínház“ (Lustmänguteatris) jälginis Sándor Hunyady näidendi „Havasi napsütés“ (Lume päikesepaiste) väga head ettekannet Tibor Hegedűs'i juhatusel kõrgetasemelise näitlejate koossei-

Tantsustseen J. Kunderi „KROONU ONUST“

suga. Näidendit Ungari talurahva elust nägin „Belvarosi“ teatris, kus etendati János Kodolányi „Földindulás“. See teater võtab oma mängukavasse ainult probleemnäidendeid, omab tugeva näitlejate kaadri ja hea näitejuhatuse.

„Ungari Kuninglikus Ooperis“ nähtud tantsendus (F. Liszt'i „Pesti karneval“, Borodin'i „Poloveci táncok“ ja F. Liszt'i „Magyar ábrándok“) andis kinnituse Ungari tantsuetenduste heast tasemest. Ungari operetti jälgisin mitmes operetteatris.

Üldiselt julgen kinnitada, et Ungari lavakunst on väga kõrgel tasemel ja meie teatriinimesed, kes õppeeesmärgiga välismaale sõidavad, ei tohiks Budapesti vahele jätta.

— Budapestist siirdusite Viini?

— Jah, ja esimesel öhtul läksin seal kohe „Volksoper'isse“, kus mängiti Verdi „Maskiballi“, milles René osa laulis eestlane Tiit Kuusik. Oli väga heade solistidega etendus ja T. Kuusiku bariton esitas eestlase lauluvõimeid väga tublilt teiste rahvusvaheliste juude keskel.

Sõnalavastuse alal oli Viinis meelejäävaimaks etenduseks „Theater in der Josefstadt'is“ nähtud Roberto Bracco komöödia „Untreu“. See teater töötab Heinz Hilperti juhatusel ja omab väga hea ansambli. „Das Deutsche Volkstheater'is“ nägin Ludwig Anzengruberi „Südameussi“ ja väga mõjuvalt oli lavastatud „Burgtheater'is“ Josef Wenter'i „Der Deutsche Heinrich“. Võib ütelda, et Viini teatrielu on Austria iseseisvuse kadumisega teataval määral segi paiskunud ja praegu elatakse uuesti organiseerimise ajastut.

— Viinist edasi läks Teie reis Pariisi?

— Jah. Kava kohaselt pidin sõitma Viinist Prahasse ja alles siis Pariisi, kuid Praha Saksa riigi alla minekuga oli Prahasse sissesõit just parajasti kitsendatud ja seepärast tuli see linn vahele jätta.

— Mida Pariisis nägite?

— Väga palju. Pariisi teatrielu on elav ja režiikunsti alal on see linn praegusel ajal näitejuhtide Mekaks. Riiklikud esindusteatrid sõnalavastuse alal Pariisis on loomulikult „Comédie Française“ ja „Odéon“.

A. Pesur'i

VALMISRIIETE- JA
RÄTSEPAÄRI

Kullasepa tän. 7; telefon 445-38

Tellimisi täidetakse
kiirelt ja korralikult

isiklikul juhatusel

*Rahuldab kõige nõudli-
kuma tellija ja ostja*

Austusega A. PESUR

Esimeses nägin M. Paul Raynal komöödiat „Le Maitre de son Coeur“ väga hea ansambli mänguga ja teises Molière'i komöödiaid „Ihnus“ ja „Arst vastu tahtmist“. Pean viimaseid endale heaks õppetunniks, kuidas Molière'i mängida. Eestis olen näinud Molière'i mängitavat ikka mingisuguste veidrate „Molière'i tüüpidega“. Prantslased aga mängivad Molière'i väga lihtsalt ja otse haruldase realismiga.

„Avant Garde“-teatritest nägin Pariisis kõigepealt „l'Atelier“ teatris Armand Salacrou draamat „La terre estronde“ (Maailm on ümargune) Charles Dullin'i lavastuses. Siin oli väga palju leidlikkust ja värskest nii mise-en-scène'ides, lavapiltides ja muusika kasutamises. Näitejuhtimise tublit kätt nägi ka väga andekate näitlejate haaravast mängust. Väga huvitav lavastus minule kui näitejuhile oli „Manon Lescaut“ ettekanne „Théâtre de Montparnasse's“ Gaston Baty juhatusel Suzet Mais'ga nimiosas. Sellel etendusel võis näha, kuidas prantsuse näitlejad mängivad 18. sajandi prantslaste elegantsi. Ettekanne oli väga huvitav ka lavapildiliselt.

PERENAISED!

Tarvitades majapidamises

LODIX

kingakreemi

SIDOL

metallipuhastusvahendit

SIGELLA

poonimisvaha

SIRAX

küürimispulbrit

SOPAL

plekkide eemaldamise vedelikku

SOLIID

küünlaid

on teie töö poole kergem.

Valmistaja: A/S. SIDOL COMPANY, TALLINN

Eugène Labiche. „ITAALIA ÕLGKÜBAR“

Lavastus: Priit Põldroos

Stseen 4. pildist

Lavapildid: Herbert Tamm

Louis Jovet teatris „Aténée's“ nägin Julius Romains'i komöödiat „Knock“. Ka see lavastus oli režüüt ja näitlejate mängult üks huvitavamaid. Knock'i mängis Jovet ise.

„Vieux Colombier's“ jälgisin E. Lavery näidendi „La première Légion“ ettekannet, mis köitis hea ansambli mänguga. Väga head näitlejate mängu nägin ka „Théâtre des Bouffes-Parisiens'is“, kus etendati Jean Cocteau näidendit „Les parents terribles“ (Halvad vanemad).

Jälginud veel rea kõrvalisema tähtsusega teatris ettekandeid ja mitut revüüd, külastasin ka „Opéra“ ja „Opéra-Comique“ etendusi. Esimeses nägin Verdi „Rigoletto“ 699. korda minevat etendust ja balleti „La nuit Vénitienne“. Teises Charpentier „Louise“ 863. korda mängitavat ettekannet.

— Pariisi järele tuli Berliin?

— Ja rängalt klassikaga. Nägin riiklikus „Schauspielhaus'is“ Shakespeare'i „Hamlet'i“ Gustaf Gründgens'iga peaosas ja Lothar Müthel'i lavastusel, Ibseni „Peer Gynt'i“ Paul Hartmann'iga nimiosas ja Erich Ziegeli näitejuhtimisel ja Schilleri „Orleani neitsit“ Marianne Hoppe'ga Johanna osas ja L. Mütheli mängujuhtimisel. Riiklikus „Kleines Haus'is“ jälgisin Lope de Vega komöödia „Die kluge Närrin“ väga head ettekannet, kus Käthe Gold mängis Finca osa.

„Schiller-Theatris“ nägin Shakespeare „Heinrich IV.“ II jagu Ernst Legal'i juhatusel Paul Wegener'iga Heinrichi osas ja Heinrich George'ga Falstaffi osas.

„Deutsches Theater'is“ nägin Heinz Hilperti lavastusel Goethe „Fausti“ I jagu (sõnalavastusena). Faust'i mängis Ewald Baiser ja Mephistofelest Bruno Hübner. Etendus algas kell 7 õhtul ja kestis (üheainsa 20-min. vaheajaga) kella ½12-ni.

Berliini väiksemais teatris nähtud etendusist olid silmapaistvamad „Komische Oper'is“ mängitav H. Coubier'i komöödia „Aimée“, kus nimiosa mängis Olga Tschehova, H. Ibseni „Nora“, mida mängis „Renaissance-Theater“ ja kus nimiosas esines Hilde Hilde-

brand, Fritz Koselka lustmäng „Seltsamer 5 Uhr-Tee“, mida esitas „Komödienhaus“ Camilla Horn'i, Herbert Hübner'i ja Ivan Petrovitschi kaastegevusel ja „Das Konzert“, H. Bahr'i lustmäng, mida „Rose-Theater“ mängis Otto Gebühr'iga peaosas. Teistes väiketeatris nähtud etendused on vähem märkimisväärt.

— Berliinist tulite Kaunasesse?

— Jah. Seal nägin Leedu Riigiteatris K. Goldoni komöödia „Mirandolina“ ettekannet, mis Leedu lavakunstist jättis väga hea mulje. Riigiteatri direktori V. Žadeika'ga kõneldes kuulsin, et see teater hoolitseb eriti Leedu ooperi ja balleti eest, kuid viimased jäid mul nägemata. Kaunasel külastasin ka Leedu Junditeatri etendust.

— Mida nägite Riias?

— „Dailes teatris“ vaatasin Ibseni „Peer Gynt'i“ etendust, „Nacionala teatris“ nägin Läti teatrikooli vanema kursuse õpilaste ettekanded ja „Nacionala Opera's“, Verdi „Maskiballi“ lavastust. „Riia Veneteatris“ jälgisin S. Juškevuči näidendit „Jutus-tis härra Sonkinist. Riia teatrielu intensiivsus on meile ju üldiselt tuntud.

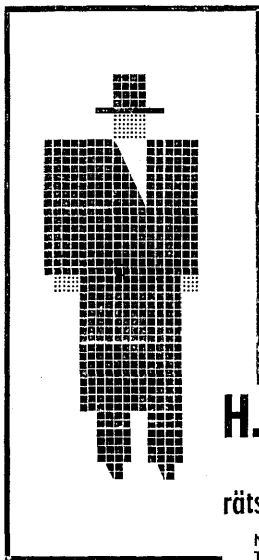
— Mida ütlete oma välismaareisi järele Eesti teatri kohta?

— Praeguses kiirjutuajamises ülepeakaela ei tahaks ütelda kuigi palju. Pean enne läbi töötama hulga materjale, mida ma eri maade teatrite kohta hankisin ja samuti põhjalikumalt lehitsema ka oma reisimärkmikku. Loodan selle küsimuse üle sõna võtta hiljem.

— Välismaareisidel tulijad teatritegelased ütlevad tihti, et meie teater on Euroopa teatritega ühel tasemel.

— Olen sellega nõus, kuid lisan juure, et meil on välismaa teatrilt siiski veel väga, väga palju õppida. See ei ole Eesti teatri alahindamine, vaid peaks olema arusaadav igale, kel on vähegi aimu, kui mitmesajaastase teatrikultuuri omavad Kesk- ja Lääne-Euroopa teatrid ja kui noor on veel meie teater.

— Mis alal peamiselt oleks meil välismaa teatreilt õppida?

H. PALM

Dipl. Paris

rätsepa - ateljee

Narva m. 14-3
Telefon 315-82

Parlisi ja Londoni
viimased moeuudised

E. MIHKELSON

Tallinn • Tatari 13

E. Labiche. „ITAALIA ÖLGÜBAR“. Stseen 3. pildist

— Näitlemise alal. Mis välismaa paremate teatrite juures just eriti silma paistab, on see, et näitlejate mäng on seal mitu head pügalat kõrgemal tasemel kui meie teatrite parimate näitlejate juures. See on muidugi seletatav nende põhjalikuma ettevalmistuse ja kooliga, kuid veel rohkem tööga. Kõigis mais, kus ma lavainimestega kokku puutusin ja nende töösüsteemi katsusin selgitada, sain ma ainult ühe vastuse: nad teevad väga palju tööd. Imestlesin näiteks prantsuse näitlejate ülihead diktsiooni. Kokku puutudes prantsuse lavategelastega aga selgus, et prantsuse sõnalavastuste näitleja ei koolita oma häält ainult selle vormi viimiseks, vaid ta töötab oma hääle juures ka hiljem, et seda vormis hoida. Ja nii igal alal.

— Ning moraal sellest?

— Ka meie näitlejail tuleb teha tööd, tööd ja veel väga palju tööd.

Ühest noorepõlve kirjanduseharrastusest

Hiljuti ilmus „Sõpruse“ kirjastusel Karl Marxi ja Friedrich Engelsi ühiste „Valitud teoste“ kolmas suur köide. Sellega on nende kahe klassiku tähtsamad teosed — sinna juure ka Marxi „Kapitali“ esimene, kokkuvõtlik, köide — eesti keeles olemas. Sel puhul ei ole huvituseta kummagi autori puhul märkida, et nad on ilukirjanduses õieti oma esimesed kirjanduslikud sammud astunud, mööda minnes öeldud, Engels oli peale selle veel üsna osav karikatuuride joonistaja.

Üht eesti hilisemat väljapaistvat majandusmeest nimetati ta nooruses, „Noor-Eesti“ tekkimisajal, kirjanduseprofessoriks: nii spetsialiseerunud olid ta huvid kirjandusele, kuid pärastpoole see kirjandusehuviline ei ole kirjan-

dusse jälgegi jätnud. Nii Marx kui ka Engels läksid sama teed — kirjandusest eemale.

Õige küll, mõlemad säilitasid pärastpoolegi huvi kirjandusele. Marx kavatses vanas eas kirjutada uurimuse Balzac'i „Inimlikust komöödiast“, kui ainult muud tööd mahti annaksid. Tõenäoselt ta kirjutaski ühele Ameerika ajalehele artikli Heinrich Heinest, mis küll ei ole säilinud. Vähe sellest, et ta korduvalt luges Aischylost, Shakespeare'i, Dantet, Cervantest ja oli alatasa kokkupuutes uue kirjandusega: juba selline ilukirjandusele võõras teos nagu „Kapital“ mitte ainult ei too tihti näiteid ilukirjandusest, vaid otse eeldab lugejaiski ilukirjanduse, eriti klassikalise kirjanduse tundmist. Ja Engels osutab oma teostes samuti huvi kirjandusele, peale muu on ta vana-korra kirjandust lähemalt uurinud.

Seitsmeteistkümnendaastasena Bonni ülikooli õigusteadust õppima asudes ei piirdunud ta kuidagi õigusteadusega. Aasta jooksul — talv- ja suvisemestritel — kuulas ta kreeka ja rooma mütoloogiat, kunstiajalugu ja kreeka ning rooma kirjandust. Samal ajal kuulus ta — politsei poolt juba jälitatud — organisatsiooni, „Poetenbund'i“, „luuletajate liitu“, mille põhikirjapäraseks ülesandeks oli „vastastikuste harjutustega liikmete luuleandeid arendada“. Järgmisel aastal Berliini ülikooli kolides jätkuvad endised harrastused, nagu ta pihib pikas kirjas isale aasta hiljem p. m.:

„Tookordses hingeseisundis oli lüüriline luule paratamatult esimeseks objektiks, vähemasti meeldivaimaks, lähimaks, aga nagu mu seisund ja kogu senine areng olid arenadud, see oli täiesti idealistlik. Niisama kaugeks teis-poolsuseks kui mu armastusi sai mu taevas, mu kunst. Kõik tõeline kaob, millelgi kaduval pole piiri. Rännakud olevikule, laialt ja vormitult löödud tunne, ei midagi loomulikku, kõik kunst konstrueeritud, täielik vastuolu sellele, mis on, ja sellele, mis peab olema, retoorilised refleksioonid luuleliste mõtete asemel, aga võib-olla ka teatud tundesoojus ja võitlus hoo järgi ise-loomustavada kõiki kolme esimese kõite luuletusi, mis Jenny sai minult. Piiri tundmata igatsuse kogu avarus muutub mingiks vormiks ja teeb „luuletamisest“ „avaruse“.

Kuid luule tohtis ainult saateks olla; pidin õigusteadust õppima ja tundsin kõigepealt tungi filosoofiaga võidelda. . .

Semestri lõpul otsisin uuesti muusade tantsusid ja satüüride muusikat, ja juba selles viimases vihus, mille teile saatsin, mängib idealism sunnitud huumoriga (Skorpion ja Felix), äpardunud fantastilise draamaga (Oulanem), kuni ta muutub ja siirdub puhtaks vormikunstiks enamasti ilma vaimustavate objektideta, ilma hoolise ideekäiguta.

Ja siiski on need viimased luuletused ainsad, kus mulle äkitselt nagu nõialöök — ah! löök oli alguses purustav — tõelise luule vald välkus vastu kauge haldjalossina ja kogu mu looming hävis.“

Juba sel ajal tõmbab Marxi enam filosoofia kui lüürika, juba siis on ta oma katsetest üle. Oma pärastisele naisele Jenny von Westphalen'ile oli ta saatnud kolm vihku luuletusi pealkirjaga „Armastuse raamat“, „Buch der Liebe“, kuid need ei ole meie päevini püsinud. Kuid selle-est ilmus tol ajal ajakirjas „Athenäum“ kaks luuletust. Need on abstraktse lüürilise tunde kantud, väga lähedal Novalise ja Tiecki romantikale, abstraktsuse ja kõlahagemoonia pärast raskelt tõlgitavad.

Viljakam kui kirjanduslik looming oli Marxil praktiline kirjanduse- arvustus. Pariisis elades sõbrustas ta Heinrich Heinega. Oli aegu, kui Heine käis iga päev Marxi juures oma luuletusi ette lugemas ja Marxi ning proua Marxi eelarvustust kuulamas. „Kaheksarealist luuletust võisid Heine ja Marx lugematu hulga kordi korrata, alatasa ühe või teise sõna puhul vaielda, ja töötada kuni iga töö ja viilimise jälg oli luuletusest kõrvaldatud“, öeldakse hiljem neist kõnelusist. Marx oli suur Heine austaja.

On mälestusi, mille järgi Marx on aidanudki juhtida Heinet uuele alale, poliitilisele satiirile. Arnold Ruge, kes Marxiga koos andis välja ainsa kak-siknumbri perioodiliseks kavatsatud „Deutsch-Französische Jahrbücher“, kõneleb: „Meie ütlesime talle (Heinele): Loobuge ometi oma igavesest armastuseurinaast ja näidake kord poliitilistele lüürikuile, kuidas õieti tuleb piitsaga töötada.“ Kas just sel kujul anti nõu, on vaieldav; kuid Marxi ja

E. Labiche. „ITAALIA ÖLGKÜBAR“

Heine alatise kokkupuutumise ajal Pariisis — 1843—1845 — on Heine lüürikas viljakad, ja sel ajal on loodud meisterteos nagu „Saksamaa“ (A. Orase tõlkes eesti keeles ilmunud).

Ühele ankeedile — omaaegse seltskondliku mängu puhul — vastas Marx peale muu:

Teie kirjanikud? Shakespeare, Aischylos, Goethe.

Teie proosakirjanik? Diderot.

Teie armastatud maksim? Nihil humani a me alienum puto (Miski inimlik ei ole mulle võõras).

Noorpõlve kirjanduseharrastused mõjustavad pärastpoole palju mittekirjanduslikke väljendusi, on seega omataolisteks eeltöödeks. Karl Marxi juures võime seda jällegi tõdeda. A.

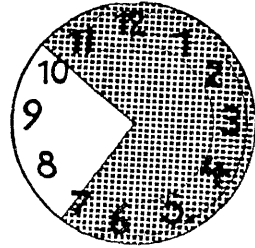
Bernhard Linde

Milliseid ülesandeid on teostamas Autorikaitse Ühing?

Meil, eestlasil, on väljaspool kuulsus, et oleme keelioskav rahvas, kuna meil räägitakse kõigi suurrahvaste keeli ja tuntakse väga paljude vähemategi rahvaste omi. See meie hea keelteoskuse kuulsus ei näi aga rahu andvat AKÜ (Eesti Autorikaitse Ühingu) juhtidele, kes selle meie hea kuulsuse vastu näikse olevat alustanud päris süstemaatilist rünnakut: „Töölisteatri“ 4. nrist võisime lugeda, millise saksakeelse kirja see ühing oli saatnud Prahasse. Nüüd esitati meie ajakirja toimetusele sama ühingu poolt Varssavi saadetud prantsusekeelne kiri, mis on veelgi monstrumlikum ja eesti keele mittermõistjale peagu arusaamatu.

Ega oleks põhjust selle kõige mainimisekski, kui AKÜ näeks oma ülesannet vaid selles, et välismaale oma kirjaoskamatus kõigis suurkeeltes

PÜHENDAGE

OMA VABA AEG ENESE-
ARENDAmiseLE, LUGEDES

KIRJANDUST

KOOLIRAAMATUID
KOOLITARBEID
KIRJUTUSMATERJALE
JONISTUS- JA
MAALIMISTARBEID
PABERIKAUPU
KANTSELEITARBEID
JNE. JNE.
SOOVITAVAD SUURES
VALIKUS

„PÄEVALEHE“ RAAMATUKAUPL.

TALLINN, S. KARJA 23 • PIKK 2

„LASTE RÕÕM“

LOOB LASTELE RÕÕMSA
MEELEOLU

ILMUB KORD KUUS

Fr. Langer. „Nr. 72”
Ludvig (J. Romot), Kolben (E. Toona)

heade tagajärgedega demonstreerib, kuna selle vastu oleks raske vaieldagi ja oleks asjata tahta sealt teadmisi kulbiga võtta, kuhu neid on vaid lusi-kaga antud.

Küll on aga kahju, et selline äriine ettevõtte püüab enesele koguni väljaspoolgi hankida rahvusvahelist tunnustust Eesti autorite õiguste kaitse ühinguna, esitades veel möödunud aasta suvel Stokholmis peetud rahvusvahelisele autoriõiguste kaitseühingute konverentsile palve, et neid rahvusvahelisse föderatsiooni vastu võetaks, kuigi AKÜ tegelased on kodumaal ikka ja alati kinnitanud, et AKÜ kuuluvat juba ammu rahvusvahelisse föderatsiooni. Autoriõiguste ühingute rahvusvahelisel konverentsil möödunud suvel Stokholmis aga vaieldi põhjendatult kahe rahvusliku autorikaitse ühingu vastuvõtmise vastu ja need ühingud olid: bulgaaria ja eesti omad, kuna konverentsist osavõtjail puudusid andmed nimetatud ühingute korrapäraseist asjaajamisviisidest. Nii lükatigi sel konverentsil bulgaaria ja eesti autori-kaitse ühingute vastuvõtmine tagasi ja nende palved anti erilise ankeet-komisjoni kätte, kes pidi uurima nimetatud ühingute asjaajamist. Üks ankeet-komisjoni liige sõitis Bulgaariasse ja sealse autorikaitse ühingu revideerimisel oli see tagajärg, et ankeetkomisjonis otsustati bulgaaria autorikaitse ühingu rahvusvahelisse föderatsiooni vastuvõtmine eitavalt. Siis sõitis nimetatud ankeetkomisjoni liige sama otstarbega Eestisse ja revideeris Eesti Autorikaitse Ühingut. Ühe äriettevõtte revideerimise üksikasjad ei huvita muidugi laiemat üldsust, aga kuna siin on tegemist ühinguga, kes väidab, et ta kaitseb eesti kirjanike majanduslikke kasusid ja kuna sellele ühingule on koguni antud Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali esinduskogusse ühe asemiku saatmise õigus (kõik ikkagi eesti kirjanike kasude ja õiguste kaitsemise sildi all!), siis tohiks ka meie avalikkus huvi tunda, kuidas see eesti kirjanike kasude kaitsmine õigupoolest sünnib.

Kuna välismaal tuntakse meie kirjanikest ikkagi selliseid nimesid, nagu A. H. Tammsaare, G. Suits j. t., siis tunnud välisreisijoni teostaja sellegi vastu huvi, kas kuuluvad AKÜ'sse ka eelnimetatud. Tammsaare puhul seletas välismaisele revidendile AKÜ esimees hra A. Mälk võõraste juuresolekul, et Tammsaare olevat selline üksiklane, kes ei kuuluvat ühessegi kirjanduslikku organisatsiooni, mille kohta aga sama välismaalane varem juba teadis, — ja seda otsemast allikast, — et Tammsaare on kogu aja kuulunud ja kuulub ka praegu Akadeemilisse Kirjandusühingusse. Veelgi parem oli lugu

Gustav Suitsuga: mitte sõnagi eesti keelt oskavale välismaalasele näidati AKÜ's paberit, millel pidi olema G. Suitsu allkiri selle kohta, et ta kuulub liikmena AKÜ'sse, kuna aga tõeliselt G. Suits pole kunagi selle ühingu liikmeks olnud ega sellest ühingust kunagi ka senti mingeid rahasid saanud, mis tallele revidendile kõik selgus juba revideerimise teisel päeval, kuna Suitsult tuli vastav kirjalik tõendus. Nii oli siin juba tegemist välismaisele revidendile ekslike andmete esitamisega.

Aga vaatame nüüd veidi ligemalt seda autoriõiguste kaitset, mis AKÜ eesti autorite kasuks teostab.

AKÜ on sõlminud Riigi Ringhäälinguga lepingu, mille järgi viimane maksab esimesele kõigi ettekannete eest autorihonorarina igal aastal õige soliidse summa, mis 1938. a. oli 3 miljonit senti. Riigi Ringhääling on selle lepingu sõlminud selles eelduses ja heas usus olles, et temal poleks vaja terve rea üksikisikutega kaubelda ja lepinguid sõlmida nende ettekantud teoste autoritasu asjus. Ja Riigi Ringhääling on seni keeldunud maksmast autoritasu tervele reale kirjanikele, kelle teosed seal on ette kantud, põhjendades oma keeldumist sellega, et Riigi Ringhääling maksab paušaalsumma AKÜ'le, ja on läkitanud kõik nõudjad oma autorihonorari järele nimetatud ühingusse. See põhjendus ei ole aga seadusega kooskõlas ja kohtulikult nõudmisel tuleks Riigi Ringhäälingul kõigi nende eesti autorite, kelle teoseid Ringhääling on ette kannud ja kes oma õiguste kaitset pole usaldanud AKÜ'le, nõudmised täies ulatuses rahuldada. Kui seni nõudjad on oma rahast ilma jäänud, siis vaid oma passiivsuse tõttu.

Eelpool kuulsime, et G. Suits pole AKÜ'lt kunagi punast sentigi saanud, kuid me teame, et Riigi Ringhääling on küllalt tema luuletusi ette kannud möödunud aastate kestes. Nende ridade kirjutaja on küsitlenud vähimalt kümnekonda inimest, kelle töid Ringhääling on ette kannud, kas nad on otse või jälle AKÜ kaudu autorihonorari oma ettekantud teoste eest

Fr. Langer. „Nr. 72“. Budcius (H. Vaag), Marta (L. Lindau)

saanud ja kõigilt küsitlult oleme kuulnud vaid eitavaid vastuseid. Tõsi, oleme kuulnud, et AKÜ on saatnud möödunud aastal A. H. Tammsaarele 28 krooni, kuid keeldub kirjanikule teatamast, mille eest see raha talle on saadetud. Sealjuures tuleb meele pidada, et Tammsaare on korduvalt keeldunud oma autoriõiguste kaitset usaldamast AKÜ'le, kuigi viimane on mitmed sellekohased ettepanekud teinud. Kuuldavasti asuvat A. H. Tammsaare seisukohal, et las' parem kuskil maal kantakse ette katkendeid ta teoseist tasuta kui et ta laseb seda sealt sisse nõuda AKÜ kaudu.

Seega on kindel, et AKÜ on asunud rea isikute sellekohase nõusolekuta täitsa omapead ja omavoliliselt Rügi Ringhäälingult sisse nõudma autori-honorare ega ole ka sissenõutud summade kohta mingeid aruandeid esitanud ega mingeid summasid ka nende omanikele edasi annud. Ja on küsimus, kas Rügi Ringhääling ongi ainus asutus, kust AKÜ võõraid rahasid, ilma vastava volituseta ettekantud teoste autoreilt, sisse nõuab, kuna AKÜ teostab sissenõudmisi ülemaaliselt, väga paljudest teistestki kohtadest. Meil pole midagi selle vastu, et AKÜ sisse nõuab tema liikmeskonda kuuluvate autorite honorare, kuid väljaspool AKÜ liikmeskonda olevate autorite honoraride sissenõudmine ise juba on omavoli, kõnelemat sellest, kas selliselt saadud rahad ka nende omanikele edasi antakse või mitte.

AKÜ võtab enesele eesti kirjanikule kuuluva autorihonorari teatrit sissenõudmise eest 20%, mis on iseenesest küllalt kõrge. Et AKÜ ka väiksema tasu eest inkasseerimist võib toimetada, selle kohta on meil tõendused olemas: lätlasile teeb AKÜ seda 15% eest, kuna poolakaile on AKÜ end pakkunud seda tegema koguni 7,5% eest. Millest on tingitud eesti autoreilt kõrgema mati võtmine ja välismaalaste suur hinnaalandus, see on muidugi vist seletatav eesti kirjaniku kasude erilise kaitsmisega AKÜ poolt, kuna meie autorihonorari sissenõudmine on ligi kolm korda kallim, kui tehakse ja tahetakse seda teha välismaalasil. Aga siingi on leidnud mõned AKÜ liikmed enesele pääsetee, kuidas ise pääseda oma ühingu nii kõrgetest inkasso-kuludest: nii on AKÜ esimees A. Mälk ja mitmed teised AKÜ liikmed ise oma teoste autorihonorari mõnelt teatrit, vähemalt Tallinnas, sisse nõudnud. Kas nad saadud summat ise vabatahtlikult vastava 20% AKÜ'le edasi andsid, seda meie muidugi ei tea. Vastasel korral aga tekib küsimus: millega on seletatav see AKÜ üksikute liikmete eesõigustatud olukord?

Kõik tulge kaasa!

„RAHVALEHT“ seljataga seisab mitmekümnetuhandeline lugejatepere: kõik need, kes hindavad mehist sõna õigel ajal ja kohal.

„RAHVALEHT“ on vaba kõrvalistest mõjutustest; ta võib julgelt tõi öelda. Selles seisabki tema suur poolehoiid.

„RAHVALEHT“ on toimetatud nii, et igaüks leiab sealt midagi enda jaoks.

Omna igapäevaseks kaaslaseks valige „RAHVALEHT“! Tellides maksab pooltes aastias

kr. 8,20, kolmeks kuuks kr. 4,30. Kõik tellijad saavad „ESMASPÄEVA“ 15 s. kuus juure tellida.

RAHVALEHT

Fr. Lonjer. „Nr. 72“

Mainime lühidalt veel seda asjaolu, et kirjanike asutatud organisatsioon, nagu seda AKÜ tahab olla, on esmakordselt Eestis ja kindlasti ka teistes maailma maades selle poolest rekordiliselt harukordne, et temale kuulub au: olla eesti maalavadele kõige kahtlasema kunstilise väärtusega näidendite liferandiks. Sest meie algupäraste näidendite mitmed arvustajad on eri aegadel ja eri väljaannetes täiesti põhjendatult väitnud, et AKÜ kirjatatud algupärased näidendid ületavad oma labasuses kaaluvalt Haridusliidu ja erakirjastaja T. Mutsu väljaanded. Selline au võib ju küll ärilisel häid tulemusi anda, kuid selle kultuurilised tagajärjed on kindlasti ainult eitaavad. Püüdes oma kätte teatriteoste välismaisi esindusi, ei ole AKÜ aga veel suutnud ölekõrtki paigast nihutada, et avada teed meie kirjanduse teostele välismaile, mis iga teise rahva teatriagentuur seab alati oma esmajärguliseks ja otsemaks kohuseks. Või tuleb ehk AKÜ väitma, et tema kaudu on läinud A. H. Tammsaare „Tõde ja õigus“ Soome, Läti, Saksamaale, Rootsi, Poola, Hollandi jne. või et E. Vilde „Pisuhänd“ ja A. Kitzbergi „Libahunt“ läksid AKÜ kaudu Tšehhoslovakkiasse, Leedusse ja Ungari? Meie teada on siin vahetalitajatena koguni teised inimesed tegevad olnud, kes kunagi pole kuulunud ega tahagi kuuluda AKÜ väliskeelsete analfabeetide hulka. Aga eesti näidendite välismaale viimise alal oleks just v a h e t u s k a u b a n a nii mõndki võimalik teha, mille taipamiseks ja teostamiseks aga on veidi rohkem vaja haridust ja kultuuri välismaaga läbikäimiseks kui seda kahjuks leidub AKÜ haridusmetluses.

SANGAR - KANGE ÕLU

ÕUN PUDELIS - ÕUNA JOOK

JÕHVIKA JOOK MAASIKAGA

LAUA JOOK - END. SIDRUNI SOODA

SAKU

TÕMMU

Ekstra

ERIPRUUL

ETA

*Suurim valik
Põnga- ja
rüüeluidiseid*
ALAAMANN
Ü. Karja 8. tel. 436-64

Puhkpillid • Klaverid
Harmooniumid • Akordeonid
Löötsad • Raadiod • Keelpillid
Suupillid • Pillide keeled j. n. e.

**AINUESINDUSED EESTIS:
PUHKPILLID:**

Produktiv-Genossenschaft, Graslitz
Wincent Bach Corporation, New-York

KLAVERID:
August Forster

„Akord“
Ant & Pohla
Tallinn, Pärnu maantee 28
Telefon 484-90

E. GÜNTHER

**TALLINN,
TARTU, VILJANDI.**

*Kõigile tuntud kui
saadsaim astukoht.*

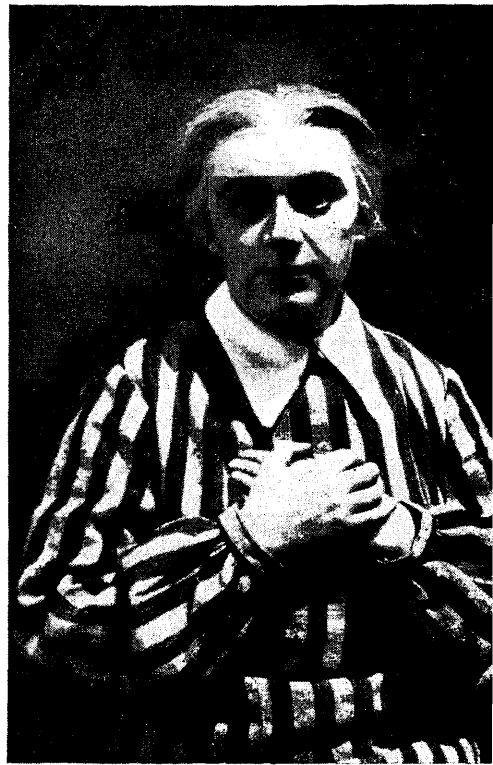
**JULIUS KULL
RÄTSEPAÄRI**

Tallinn, S. Karja 6-3. Tel. 468-37

Igaks hooajaks
elegantne meeste-
riietus tellimise peale

Sügise- ja talvehooajaks
suures valikus kohale
jõudnud inglise riideid

**I KL. TÖÖ VASTUTUSEGA
MÕODUKAD HINNAD**

Fr. Langer. „Nr. 72”. Marta (L. Lindrau)

Lugusid näiteseinte tagant

„REPUNSEERIMA“

Sass Teetsov oli siis veel Tartu „Vanemuises”, kui juhtus nii, et istuti sõpradega, mängiti kaarte ja saadeti aega väga lõbusalt mööda, kuni keegi ütles sõna: repunseerima. Võib-olla tahtis see mees ütelda midagi muud, kuid keel lõi sõlme ja oli leitud uus sõna: repunseerima.

Ühisel nõul otsustati siis sõna tarvitusele võtta, et näha, kuidas reageeritakse sõnale, millel pole seni olnud kindlat tähendust. Mündigi linna.

Esimene käik oli ühte ärisse.

„Tere! Preili, kas võiksin siin veidi repunseerida,” küsis Teetsov.

Tagajärg oli see, et preili punastas ja palus ilma pikema jututa ärist lahkuda või ta kutsuvat otsekohe politsei.

Järgmine käik oli restorani. Istuti kohe leti ääre ja baaridaami küsimusele, mida härrad soovivad, vastas Teetsov: „Kas te võiksite meile repunseerida?”

„Palun, palun,” vastas baaridaam ja valas klaasid täis.

FOTOATELJEE
Parikas
 MEISTERFOTOGRAAFID
 Kuninga 1

KUNSTILISE JA TEHNILISE FOTOGRAAFIA JA SUURENDUSTE ATELJEE ● PILDIKIRJASTUS ● AVATUD ARIP. KL. 9—5, PÜHAP. KL. 11—2

VALMISRIIETEÄRI

G. SALURAND

SAHKENBERG

Tallinn, Pärnu mnt. 41
Kino „Kungla“ kõrval

Suur valik meeste ja naiste
üliriideid ja ülikondi

Tellimiste vastuvõtmine

Roman Saad'i
jalanõudeäri

TALLINNAS

Maakri 4. Telef. 302-66

Hooajaks

daamidele ja härradele
UUSIMAS MUSTREIS

kadu- ja välismaa
riidekaupu

soovitab

J. Rosing & Ko.

S. Karja 11. Tel. 445-84

A T E L J E E
Ed. Taska

Tallinn, Kunstihoone
Tel. 443-58

ALGUPÄRASED KAU-
NISTATUD NAHATÖÖD
JA KUNSTKÖITED —
SÜNDSAMAD ESEMED
KINGITUSEKS JA MA-
LESTUSEKS.

Fr. Langer. „Nr. 72”

Leti eest mindi „tagapoole”. Teetsov ütles ooberile: „Härra oober, me tahaksime veidi repunseerida.” „Olge lahked,” vastas oober ja lükkas kaks lauda kokku. „Sooja või külma?”

Ja nii leiti, et ega sel sõnal viiga olegi. Kuigi tal pole mingit kindlat tähendust, kuid kõik saavad temast aru, ehkki igaüks oma elukutsese vastavalt. Viimane kõik tehti enne kojuminekut veel uksehoidjale. „Vabandust, kus saab siin repunseerida?” Uksehoidja vastas teenistusvalmilt: „Teine uks vasemalt, kuid keerake tuli sees põlema!”

„ÄRGE TULGE SIIA OMA KELLAGA JAHTIMA!”

Mängiti Fr. Langeri draamat „Nr. 72”. Algas n.-n. kellamonoloog, kusjuures näitleja seisab suure kella numbrilaua ees, mille osutid algul seisavad, siis liiguvad kord kiiremini, kord aeglasemalt, vastavalt monoloogi rütmile. Rõdul istub abielupaar, kes seni jälgis etendust põnevusega. Mees lausub naisele: „Tead, see kell hakkab käima.” „Ole vait!” vastab naine, „ei hakka.” „Hakkab, kindlasti hakkab. Mu kaasametnikud käisid vaatamas, rääkisid. Osutid hakkavad liikuma. Pane tähele, see kell hakkab käima!” Naine ei usu. Kuidas saab selline suur kell käima hakata ja mis mõte sellel oleks.

Jutt läks õige valjuks. Abielupaari ees istus keegi vanem inimene, kellele ilmselt ei meeldinud selline kõva vaidlus. Käändub kõneluse ajal ikka taha vaatama ja kuuleb sõnu: kell, käib, kell, hakkab käima. Viimaks ei suuda ta end enam pidada. Pöörab pahaselt ümber ja ütleb: „Kuulge teie, seadke kodus raadio järele oma kell õigeks, ärge siia tulge oma kellaga jahtima!”

ÕE VEND

Kusaqil seltskonnas, kus ka Sass Teetsov viibis, oli tuju lõbus ja kõrgepingeline. Söödi, joodi, mängiti bridži.

Istub Teetsovi kõrvale keegi tuntud ärimees ja jutt kaldub ärile. Teetsovit see jutt just suurt ei huvita, kuid viisakuse pärast räägib kaasa, kuni külaline puistab järgmise lause: „Teate, härra Teetsov, ma tunnen teie venda, seda näitlejat.

„Soo-oh!” — „Jah, too on igavene naljamees, see teie näitlejast vend. Ühes seltskonnas saime tuttavaks. Hoopis teist laadi mees kui teie!”

„Võib olla küll,” vastab Teetsov, rahulikult edasi süües, „kuid ega ta olegi minu vend. Ta on mu õe vend!”

„Ahaa, sellepärast!” vastab naaber arusaavalt.

○ Kõige soodsam on l u g e d a
„UUS EESTI“ tellides.

Tellides on „Uus Eesti“ 34% odavam kui üksiknumbrina. 1939. a. jääb „Uus Eesti“ hind endiseks ja nimelt: Kr. 5.— iga veerandaastas ja iga järgnev kuu Kr. 1.50 ehk 5 senti üksiknumber.

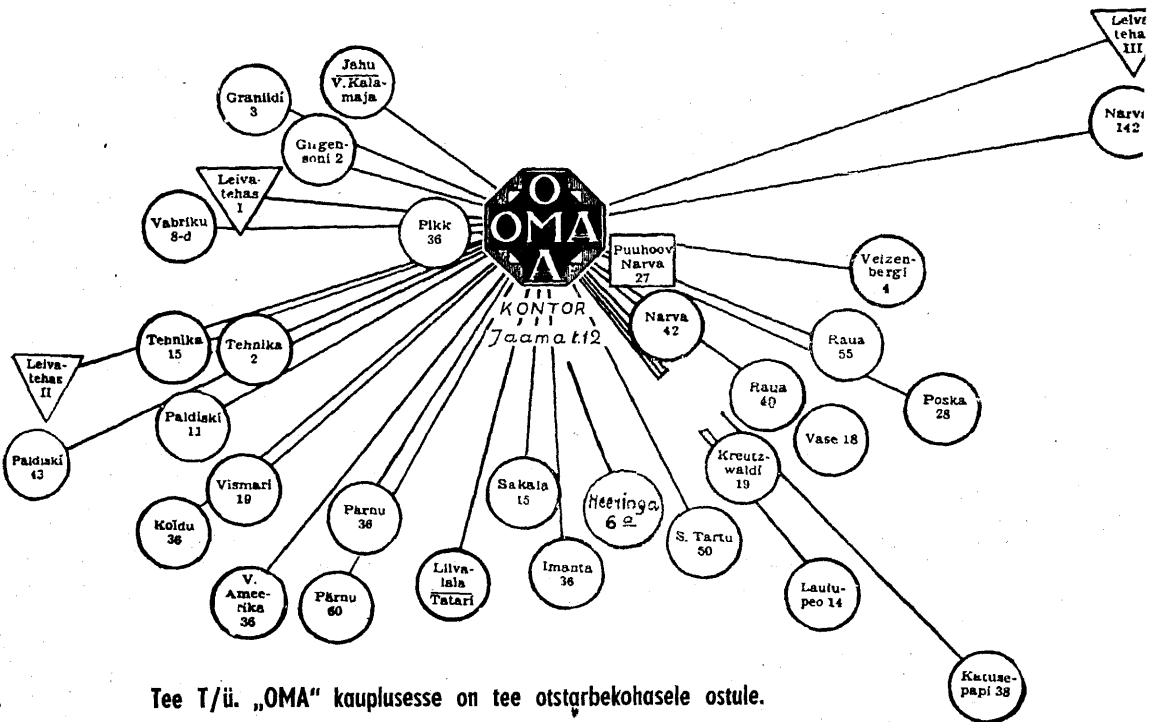
○ Üksiknumbrina maksab
„UUS EESTI“ 7 senti ○

„Uus Eestit“ koos „Põllumajandus'ega“ tellides saate „Põllumajandus'e“ poole hinnaga.

Fr. Langer. „Nr. 72“

T/ü. „OMA“ kauplused alati parimini varustatud. Teenivad Teid usaldavalt ja hästi

Tee T/ü. „OMA“ kauplusesse on tee ostarbekohasele ostule.

Kroonikat

Arvused Töölisteatri tänavusest hooajast

Kuni 24. aprillini s. a. on Töölisteater annud 285 etendust 108.504 inimesele. Uusi lavastusi on olnud 11 (üks — viimne — uus lavastus tuleb veel mais), vanu on korratud 9, nende hulgas ka „Parvepoisid“, mida tunduvalt uuendatud koosseisu pärast võib pidada peaaegu uueks lavastuseks. Publiku suhtumist üksikuisse lavastusisse näitavad kõige paremini järgmised arvud:

	Mitte korda mängitud	Vaatajaid		K A S S A	
		üldse	keskm.	üldse	keskm.
1. E. Vachek. <i>Ahi</i> . P. Põldroosi lavastus (eelmisest hooajast)	23	5.377	234	Kr. 3.086,38	Kr. 134,19
2. E. Vuolijoki. <i>Justiina</i> . A. Särevi lavastus	27	10.191	377	„ 6.740,59	„ 249,64
3. Luts - Särev. <i>Tootsi pulm</i> . A. Särevi lav. (eelm. h.)	18	7.286	405	„ 3.481,58	„ 193,42
4. R. Blauman. <i>Rätsepääd Sillamatsil</i> . P. Põldroosi lav. (eelm. h.)	18	7.773	432	„ 3.740,03	„ 207,78
5. Brecht-Weill. <i>Kolmekrossi ooper</i> . P. Põldroosi lav. (eelm. h.)	14	5.832	416	„ 2.980,85	„ 212,92
6. Török-Emöd. <i>Tütarlaps tänaval</i> . P. Põldroosi lav. (eelm. h.)	7	2.537	362	„ 1.152,60	„ 164,66
7. Mälk-Särev. <i>Taeva palge all</i> . A. Särevi lavast. (eelm. h.)	7	3.037	434	„ 1.388,20	„ 198,31
8. Luts-Särev. <i>Tagahoovis</i> . A. Särevi lavast. (eelm. h.)	10	4.161	416	„ 1.903,10	„ 190,31
9. G. Zapolska. <i>Preili Maliczewska</i> . P. Põldroosi lavastus	11	3.621	329	„ 2.296,06	„ 208,73
10. M. Jotuni. <i>Mehe küljelu</i> . A. Särevi lav. (eelm. h.)	3	1.138	379	„ 523,72	„ 174,57
11. N. Gogol. <i>Naisevõtt</i> . A. Särevi lavast.	18	7.321	406	„ 4.713,25	„ 261,85
12. Seca-Fernandez. <i>Caramba!</i> P. Põldroosi lavast.	30	11.758	392	„ 9.205,85	„ 306,86
13. Luts-Särev. <i>Aripäev</i> . A. Särevi lavast.	30	11.614	387	„ 7.601,77	„ 253,72
14. A. Ostrovski. <i>Mets</i> . P. Põldroosi lavast.	11	3.652	332	„ 2.765,42	„ 254,13
15. A. Kitzberg. <i>Kauka jumal</i> . A. Särevi lav.	11	3.794	345	„ 2.094,52	„ 190,41
16. T. Pakkala. <i>Parvepoisid</i> . P. Põldroosi lavast.	18	7.658	425	„ 4.722,97	„ 262,38
17. S. Kiedrzyński. <i>Tagasi patu juure</i> . A. Särevi lavast.	13	5.310	408	„ 3.506,16	„ 269,70

	Mitu korda mängitud	Vaatejaid		K A S S A	
		üldse	keskm.	üldse	keskm.
18. Fr. Langer. Nr. 72. P. Põldroosi lavast. .	9	3.464	385	„ 2.410,76	„ 267,86
19. J. Kunder. Kroonu onu. P. Põldroosi lav.	6	2.497	416	„ 1.565,53	„ 260,92
20. E. Labiche. Itaalia õlgkübar. P. Põld- roosi lavast.	1	483	483	„ 323,20	„ 323,20
<hr/>					
Kokku	285	108.504	381	Kr. 66.232,54	Kr. 232,39

Töölisterateer tuleval hooajal

Käesoleva hooaja viimseks lavastuseks on rootslase H. Ohlsoni rahvatuikk „Ehast koiduni“ (algup. „Hälsingar“), mille lavastab Enn Toona ja mille esietendus on 11. mail. Näidendi tekst on lavastaja poolt põhjalikult ümber töötatud.

Etendused lõpevad suvistepühadega, s. o. 29.—30. mai paigu. Tegelas-kond asub proovidega tööle 30. juulil ja hooaja avamine järgneb juba 19. augustil W. Shakespeare'i komöödiaga „Windsori lõbusad naised“, mille lavastab A. Särev.

Eeloleva hooaja repertuaar ei ole veel lõplikult kindlaks määratud. Ette on nähtud esialgu: A. Tolstoi „I metood sõelas“, Luts-Särevi „Sügis“, Dostojevski „Kuritöö ja karistus“, dramatiseering „Ristikõites“, E. O'Neill'i „Anna Christie“, A. Salacrou „Maailm on ümargune“, H. Morstini „Xanthippe“, J. Szaniawski „Kippar“, S. Nalkowska „Tema tagasituleku päeval“, A. Kitzbergi „Veli Henn ja Henu veli“ lavale seatuna, P. Mérimée „Carmen“, C. Munki „Sulatusahi“ ja mitmed teised. Ka uute algupärandite suhtes on välja-vaateid.

Autorikaitse ühingu

olevat ähvardanud „Töölisteratri“ kohtusse kaevata ajakirja eelmises numbris ilmunud kirjutuse pärast. Kuna polevat mingit lootust kirjutuses toodud fakte ümber lükata, siis tahetavat süüdistust tõsta — diffamatsiooni ja kõlvatu võistluse paragrahvide alusel! Vist siis sellepärast, et kirjutuses olevat paljastatud ühingu intiim-ärilisi kombinatsioone ja seega temale ärilist kahju tekitatud. Omalt poolt võime ainult soovida kohtuprotsessi, et Autorikaitse Ühingu „intimaasjad“ seal põhjalikult avalikkuse valgusse toodaks. Sest meie

Kas tunnete juba Feiwali uusimaid

KÜLNIVEE sorte?

tüüp La HABANERA □ tüüp YVONNE □ tüüp DONAPARA □ tüüp LEDA
SAADAVAL LIHT- JA LUKSUSPUDELEIS.

*Risaks sobivale lõikele ja
inglise stiilile soovitame uusi
kodumaa ja inglise sügis-
talveriideid.*

Moeüksimusiis nõuanne.

RÄTSEPMEISTRID

MAIT JUHANSOO & POEG

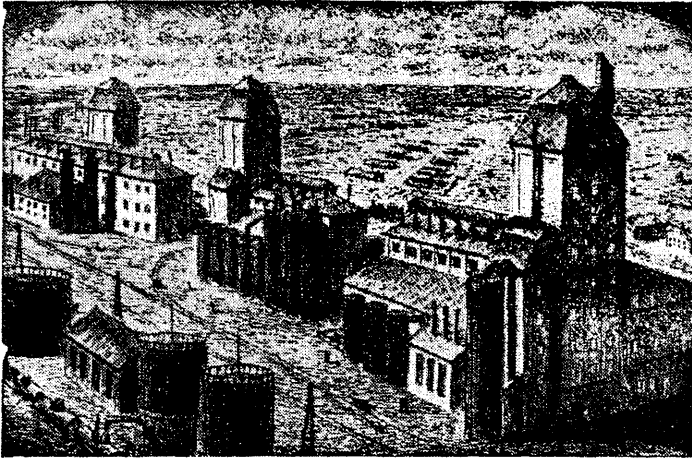
(Max Johanson ja Poeg) Asut. 1897. a. Peterburis
Tallinn, Rataskaevu 22. Telef. 432-89
(enne Lühikejalg 6)

arvates peaks mainitud ühing siiski olema mitte äriline, vaid ideeline asutus, kes võib takistuseks olla või kaasa aidata meie kultuuriliste suhete arendamisele. Säärasena kuulub ühing kahtlemata avalikkuse kontrolli alla ja iga-sugused jutud „diffamatsioonist“ näitavad ainult, kui madalalt asjaosalised ise hindavad oma ühingut.

Tahaksime uskuda, et ka ühingu juhatus ei ole teadlikult süüdi ühingu tegevuses maadvõtnud väärnähtusis. Küllap juhatus kannab vastutust peamiselt nõrga järelevalve pärast oma direktorite ja palgaliste üle. Ja siia just paistab koer olevat maetud. Ärgem unustagem, et Autorikaitse Ühingu loomisel oli väga energiliselt tegevuses mõni mees, kes nüüd ühingu suurt karjääri on teinud. Ärgem unustagem ka seda, et ühingu mõjuvõimsate juhtide hulgas leidub mees, kes omal ajal ühest seltskondlikust organisatsioonist pidi lahkuma väga eriskummalistel asjaoludel. Ühingu juhatus võiks ju sellekohaseid andmeid hankida ja üldse veidi rohkem huvi tunda ühingu asjaajamise vastu.

Muide, olgu siinkohal öeldud, et meie kuidagi ei taha puudutada ühingu liikmeskonda, mis pealegi rõhuvus enamuses moodustub muusikaautoritest, kellega meil ei ole olnud mingisuguseid arusaamatusi. Ka ühingu teise osa — kirjanike — vastu ei saa meil loomulikult midagi olla. Meid on ka Autorikaitse Ühingu äriline tegevus vaid niipalju huvitanud, kuivõrd see on üldse halvendanud Eesti kultuurilisi suhteid välismaailmaga ja eriti meie teatreile raskusi valmistanud, ilma et teatreile või meie kultuurilisele arengule ühingu tegevust välissuhete alal üldse kuidagi tarvis oleks.

Endine RIIGI PÕLEVKIVITOOSTUS

ÕLIVABRIKUD
KOHTLA-JÄRVEL
1938

JUHATUS JA MÜÜGIBÜROO: TALLINN, VALLI 4-3

Telegr. aadr.: PEAPÕLEVKIVI. Telef.: juhatus 450-62, üldine 450-85, arveosak. 474-76

ELEKTRIPLIIT
ON IGAS MOODSAS
KORTERIS
PERENÄGEL
RÕHMUS
SUURIM VALIK
JA SOODSAIM
OSTUKOHT
ELEKTRISELTS
AEG
TALLINN, RAEKOJAL 7

KÜLMUTUSKAPP
AEG
SANTO
HOIAB TEIE
TOIDUAINED
ALATI VÄRSKED
ELEKTRISELTS
AEG
TALLINN, RAEKOJAL 7

SUURIM VALIK
AJAKOHASEID
VALGUSTUSKEHI
ELEKTRISELTS
AEG
TALLINN, RAEKOJAL 7

NÕUDKE
IGALTPOOLT
MAAILMAKUU...S
TRIKRAUDE
AEG
MÄRGIGA

K. k/ü. »TÖÖKOOL«

Tallinn, Pärnu mt. 28.

Telefon 462-56

N. Liidu kirjanduse keskladu Eestis

Suur valik raamatuid igasugustel aladel. 1. märtsiks 1939. a. avatakse nootide osakond.

Tähelepanu väärivad järgmised teosed muusika alal

D. Schostakoviš. Op. 10 Symphonie № 1	13.-
D. Kabalevski. Deuxieme. Symph. op. № 19	17.-
P. Tšaikovski. Op. 74. Symphonie № 6	22.-
G. Bizet. Fandango	1.25
M. Glinka. Palonnaise	2.10
J. Khaib. Vse võsche. (marsh)	0.45
Shokin. Pionerskaja süita	2.50
M. Glinka. Trio. Pathetique	6.30
Paganini. Parpetuum mobile	1.70
M. Brukh. Skripits. kontsert	1.70
E. Dall Abaco. Sonate g-moll.	1.25
A. Scrjabin. Preludes. à 0.65 kuni	2.10
A. Scrjabin. Etules. à 0.65 kuni	2.10
Blanter. Pesnja o scastje	0.35
Gltse. Laulud. à 0.85 kuni	1.25
Tšaikovski. Laulud à 0.65 kuni	1.25
Mussorgski. Laulud à 0.45 kuni	0.85

Peale selle suur valik nootidest orkestritele o puhk- ja keelpillidele o klaverile ja kooridele o Samuti mitmesugused balletide-, ooperi- ja klaveriaariad.

Soodsatel tingimustel antakse noote kasutamiseks.